

Várostitörténeti és kulturális magazin
30. évfolyam 3. szám
2018. március

TARTALOM

	3	A Szegedért Alapítvány 2018. évi díjazottjai
História	8	Kiss Norbert: Szerzetesi étkezés – szegedi gasztronómia 4. Török hatás a magyar gasztronómiában
	14	Mód László: Érdekességek a szegedi szőlő- és bortermelés múltjából 8. Heinrich József, szőlészeti-borászati felügyelő munkássága
	18	Vajda Tamás: A szegedi Dóm tér kialakítása és koncepciójának jelentősége – 1. rész
Tudomány	25	Benyik György: Szegedi Bibliikusok – 2. rész
Színház	32	Sándor János: Thália elfeledett, különös sorsú szegedi szolgálói
Irodalom	43	Képiró Ágnes: Bibó Lajos – egy elfeledett szegedi újságíró
Szemle	47	Bogoly József Ágoston: Izgalomban a tények mozaikkockái között. Hász Róbert új kötetéről
	51	Pusztai Virág: Ahogy a madarak látják... A Szegedi szecesszió madártávlathól című kötetről Mausoleum potentissimorum... (a hátsó belső borítón)
A Somogyi-könyvtár kincsei 5.		

A címlapon és a hátsó borítón az EURO-TV drónnal készített
fotói láthatók (Forrás: Szegedi szecesszió madártávlathól).

SZEGED
A Város folyóirata
Megjelenik havonta

Főszerkesztő: Bene Zoltán
Szerkesztőbizottság: Biernacki Karol, Kocsi Lajos, Marjanucz László, Nátyi Róbert
Szerkesztőségi titkár: Hegedűs Réka

Lapzárta minden hónap 20-án.
Szerkesztőségi fogadóóra minden hónap harmadik szerdáján 17 és 18 óra között
a Millenniumi Kávéházban (Dugonics tér 12.)

Alapító:

Szeged Megyei Jogú Város

Kiadja a Somogyi Károly Városi és Megyei Könyvtár
6720 Szeged, Dóm tér 1–4.

Tel.: +36 62/425-525

Felelős kiadó: Palánkainé Sebők Zsuzsanna

Szerkesztőség: 6720 Szeged, Stefánia 2.

Telefon: +36 20/348-8446; +36 20/531-0041

e-mail: szegedfolyoirat@sk-szeged.hu

online: szegedfolyoirat.sk-szeged.hu

Nyomda: creANTE Kreatív Stúdió * www.creante.hu

Felelős vezető: Szécsi Imre

ISSN 0239-1384

PUSZTAI VIRÁG

*Ahogy a madarak látják...**Légifotók a szegedi szecesszióról*

Lechner Ödön egyik tanítványa megjegyezte, hogy mesterének kár volt ilyen nagyszerűen kidolgozott tetőzetet terveznie a pesti Postatakarékpénztárhoz, hiszen az utca szintjéről úgysem látszik belőle semmi. A szecessziós építészet európai rangú mestere erre azt válaszolta, hogy azt a madarak kedvére készítette ilyen pompázatosra...

Lechner nem csak a főváros felett szálló madarakra gondolhatott, a szegedi égbolt felől ugyancsak van mire rácsodálkozni. Ilyen például az általa és Baumgarten Sándor által tervezett Deutsch-palota, amelynek hullámzó zárópárkányán a népi cifraszűrökről kölcsönzött motívumokat lentől alig jut eszünkbe megfigyelni. A Kótay Pál tervezte Beregi-ház sarokkupolájának virágdíszes bádогоzása, Baumhorn Litót épületeinek, az Új Zsinagógának, a Takarékpénztár-palotának vagy az ún. Vasalóháznak a finom részletei szintén a magasból vehetők szemügyre igazán.

Napjaink telefonból alig felpillantó embere egyre kevésbé veszi a fáradságot, hogy felfedezze az őt körbevevő épített környezet értékeit – a lentől alig érzékelhető részletek iránt pedig végképp nem mutat fogékonyságot. Az ezek kínálta vizuális élmény valóban megmaradna a madaraknak, ha valakinek nem jut eszébe, hogy

a korszerű technikát latba vetve közelebb hozza hozzánk ezeket. Dr. Nátyi Róbert művészettörténész hallgatóival közösen, egy szeminárium keretében térképezte fel a szegedi szecesszió díszes oromzatait, stukkóit, mozaikjait, majolika ékítményeit, mívés erkélykorlátait, bádogozott toronysisakjait. A cél az volt, hogy a REÖK 10. jubileumi évének rendezvénysorozatának keretében köztéri installációs kiállítást hozzanak létre. A fotográfiákat kifejezetten ehhez a projekthez, drón segítségével készítette az EURO-TV. A tárlatot már lebontották, ám a kiállítás katalógusa révén akár egy kényelmes fotelben ülve is felfedezhetjük a századforduló sokszínű, invenciózus művészetét.

A Szegedi Szabadtéri Játékok kiadványát Herceg Tamás és Nátyi Róbert szerkesztette. Nátyi bevezető szövege után a város szecessziós építészetének tizenhárom fontos emlékét tárják elénk a fotók. Ezek között természetesen ott a helye Magyar Ede legkülönlegesebb, szinte előképek nélküli épületének, a 111 éves Reök-palotának, amelynek falai között 11. éve működik a Regionális Összművészeti Központ. (A tavalyi, 2017-es év volt a jubileumi év, amelyet a fotókból rendezett kiállítás zárt le.) Magyar Ede zsenialitásáról további két épület, az Ungár-Mayer ház és a Református bérpalota részletei révén győződhe-

Pusztai Virág ~ 1980, Szabadka ~

A Juhász Gyula Tanárképző
Főiskolán és a Szegedi
Egyetemen végzett, doktorjelölt
(művészetfilozófia, SZTE), az
SZTE JGYPK tanársegéde,
újságíró.

tünk meg. A válogatásban szerepel a talán kevésbé közismert Raichl J. Ferenc három épülete: a Raichl-palota, a Móricz-ház és a Gróf-palota. „Míg a Móricz-házon a szűr-motívumok és a kovácsoltvas erkélykorlátok halk párbeszéde észlelhető, illetve magánpalotáján is a kék, arany mozaikok stilizált virágai visszafogottan

díszítik az orommezőket, addig a Gróf-palotán fantasztikus, keleties pompájában burjánzik az ornamentika” – írja Nátyi Róbert.

A kötet lapjain találkozhatunk a Tömörkény István Gimnázium és Művészeti Szakgimnázium, vagyis az egykori Felsőbb Leányiskola Baumgarten Sándor tervei alapján készült épületével, valamint Tóbi-

ás László és Pick Móric mesebeli hangulatot idéző Márer-házával.

A kis, elegáns kötetet forgatva nem csupán a játékos részletekre csodálkozhatunk rá. A kirakat-látványhoz szokott mai ember számára mélyen elgondolkodtató lehet az alapos, mindenre odafigyelő építészeti gyakorlat mögött húzódó elv: nem csupán az a

fontos, ami elsőre ránézésre szembeűnő, ami az utca embere számára nyilvánvaló. Az alkotás egységében, egészében fontos, még akkor is, ha bizonyos részeit csupán a madarak látják. Bár, ki tudja, talán a régi mesterek megsejtették, hogy az utódok technikája lehetővé teszi majd a földhöz-kötött szemlélő számára az emelkedett nézőpontot...

Herczeg Tamás – Nátyi Róbert (szerk.): *Szegeci szeccesszió madártávlatból*. Szeged, Szegedi Szabadtéri Játékok, 2017.

